

Prof. dr hab. Jacek OTTO

07.08.2023

Instytut Marketingu

i Zrównoważonego Rozwoju

Wydział Organizacji i Zarządzania PŁ

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Pauliny M. Karolczak pt. „Fundusze Unii Europejskiej jako instrument zarządzania rozwojem lokalnym na przykładzie gmin wiejskich województwa łódzkiego”, napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Wojciecha Grzegorzcyka oraz promotora pomocniczego dr Magdaleny Wiśniewskiej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

1.Podstawy formalne sporządzenia recenzji

Niniejsza recenzja została sporządzona w oparciu o pismo Przewodniczącego Komisji UŁ do spraw stopni naukowych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości dr hab. Tomasza Czapli prof. UŁ, w którym zostałem powołany na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Pauliny Karolczak : „Fundusze Unii Europejskiej jako instrument zarządzania rozwojem lokalnym na przykładzie gmin wiejskich województwa łódzkiego”.

Niniejsza recenzja rozprawy doktorskiej została sporządzona w oparciu o art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2017 poz.1789)

Przewód doktorski prowadzony jest w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości .

2. Ocena pracy

Przedstawiona mi do zrecenzowania rozprawa doktorska liczy razem 339 stron, w tym na tekst zasadniczy przypada 305 stron uzupełnionych o wszystkie wymagane elementy pracy naukowej to jest bibliografię, spis tabel, rysunków oraz załączników.

Treść pracy została podzielona na trzy rozdziały, w tym dwa ogólnoteoretyczne i jeden o charakterze empirycznym. Formalne wymogi w odniesieniu do dysertacji doktorskich zostały spełnione.

Problematyka badawcza podjęta w pracy ulokowana jest w obszarze pozyskiwania środków unijnych z Funduszy Unijnych, w tym przypadku z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 i 2014-2020 przez gminy wiejskie woj. łódzkiego. Problem, który Autorka chce rozwickać definiuje jako:

„określenie znaczenia pozyskanych przez gminy o charakterze wiejskim Województwa łódzkiego dotacji z ocenionych pozytywnie i zrealizowanych projektów w ramach RPO dla Województwa łódzkiego na lata 2007-20013 i 2013-2020 dla rozwoju lokalnego. Badaniom został poddany proces pozyskiwania środków unijnych i wyznaczenie czynników wpływających na jego przebieg”.

Tak sformułowany przez Autorkę problem badawczy w sensie stylistyczno - językowym nie jest dostatecznie czytelny. Został szerzej ujęty niż wynika to z tytułu rozprawy. Można jednak wydedukować jego istotę, choć to zadaniem Autora jest klarowne wyłuszczenie zagadnienia.

Takie rozumienie sprawy dotyczy również wskazanej przez Autorkę luki badawczej, której zidentyfikowanie w moim odbiorze zyskało by na sile przekonywania, gdyby Autorka odniosła się do dotychczasowego dorobku literatury przedmiotu, użyła pogłębionej argumentacji.

Niewątpliwie wejście Polski do Unii Europejskiej stworzyło historyczną szansę na finansowanie rozwoju kraju ze środków budżetu UE(w którego tworzeniu Polska ma również swój istotny udział). Wdrożona w Polsce reforma ustroju

terytorialnego umożliwiła wprowadzenie kluczowych zmian w systemie zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym. Jednostkom samorządu terytorialnego przypada znacząca rola w tym procesie. To w gestii samorządów leży dysponowanie coraz większymi środkami finansowymi, w tym także środkami otrzymywanymi z Unii Europejskiej. W tych realiach umiejętne zarządzanie gminą, w konsekwencji środkami unijnymi, może mieć kluczowy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy danego obszaru.

Tak zarysowany problem badawczy nie jest problemem nowym w rozumieniu bezwzględnym, jednakże biorąc pod uwagę dynamikę zmian z jaką mamy do czynienia zawiera w sobie potencjał nowości w rozumieniu kontekstowym (czas i miejsce).

Doktorantka sformułowała cztery cele rozprawy (równoważne?), nie zastosowała klasycznego podejścia sprowadzającego się do wyznaczenia celu głównego i celów szczegółowych. Częściowo wykraczają one dalej niż wynika to z problemu pracy określonego jej tytułem.

W kolejnym etapie procesu badawczego zaprezentowała dziewięć pytań badawczych. Szczegółowo odniosę się do nich w części niniejszej recenzji poświęconej badaniom.

Struktura monografii jest czytelna, choć jak zawsze można, a w tym przypadku, należy dyskutować o ewentualnych modyfikacjach, uzupełnieniach. Jak już wspomniałem składa się z dwóch rozdziałów teoretycznych i jednego poświęconego badaniom empirycznym. Nie będę szczegółowo odnosił się do zawartości poszczególnych rozdziałów, sformułuję główne refleksje, które mi się nasuwają.

W rozdziale pierwszym poświęconym regionalnym uwarunkowaniom rozwoju regionalnego Autorka prezentuje w nim region jako system ekonomiczno-przestrzenny. Wyjaśnia pojęcie rozwoju lokalnego oraz jego uwarunkowania. Przedstawia również wybrane teorie rozwoju regionalnego a także omawia szczegółowo czynniki i bariery rozwoju lokalnego. Rozdział ten opracowany został prawidłowo, dowodzi dobrej znajomości przez Autorkę omawianej problematyki.

Kolejny rozdział poświęcony został omówieniu polityki regionalnej Unii Europejskiej. Dominuje tutaj charakter informacyjny zawartych w nim treści.

Z punktu widzenia problemu pracy najciekawsza jest część poświęcona Regionalnemu Programowi Operacyjnemu Województwa łódzkiego na lata 2007-2013 oraz 2014-2020. Wartościowa jest polemika jaką Autorka przeprowadza w odniesieniu do założeń RPO województwa łódzkiego.

W moim odczuciu w części ogólnoteoretycznej (mógłby być to rozdział pierwszy) zabrakło mi rozdziału poświęconego zarządzaniu rozwojem lokalnym, trzymając się literalnie tematu rozprawy.

Autorka mogłaby szerzej przedstawić na przykład problematykę zarządzania organizacją samorządową, przeprowadzić analizę zmian w sposobach zarządzania tego typu organizacją, przybliżyć strategię rozwoju lokalnego, podjąć problem konkurencyjności gmin, możliwości kreowania przedsiębiorczości w gminach itd. Tego rodzaju zagadnienia udowodniłyby silniejszy związek z tematem pracy i bardziej przekonująco ugruntowały niniejszą dysertację w obszarze nauk o zarządzaniu i jakości.

W moim rozumieniu rozdział II pracy mógłby zostać opracowany zdecydowanie bardziej syntetycznie, tym bardziej, że cała praca liczy około 300 stron, jest więc dość rozległa a jednocześnie dostrzegalny jest niedosyt treści z obszaru zarządzania, które zasugerowałem powyżej.

Uwzględniając powyższe uwagi odnoszące się do rozdziałów ogólnoteoretycznych należy zaznaczyć, że Autorka wykazała się wiedzą teoretyczną w zakresie zarządzania administracją publiczną na poziomie podstawowym. Struktura pracy w tej części dowodzi dominacji problematyki polityki regionalnej nad problematyką zarządzania. Proporcje powinny być odwrotne.

Rozdział trzeci pracy został opracowany w oparciu o własne badania empiryczne. Były to badania ankietowe. Zostały zrealizowane w dwóch etapach. Pierwszy etap obejmował okres od marca 2020 do czerwca 2020, drugi od stycznia 2023 do maja 2023 roku. Badania zostały zrealizowane za pomocą kwestionariusza ankiety online, która była dystrybuowana bezpośrednio z wykorzystaniem maila do urzędów gmin.

Badaniu poddano 133 gminy wiejskie. Próba badawcza miała charakter reprezentatywny. W badaniu w pierwszym etapie wzięło udział 99 gmin, w drugim etapie 79. Warto zaznaczyć, że badania były poprzedzone badaniem pilotażowym.

Na potrzeby badań empirycznych Autorka sformułowała siedem pytań badawczych przy czym pytanie nr 1 nie jest pytaniem badawczym (ile gmin wiejskich woj. łódzkiego aplikuje o środki finansowe z funduszy unijnych?). Ta wiedza jest dostępna, trzeba tylko poszukać - nie stanowi problemu naukowego.

Bezpośrednio z problemem pracy związane są pytania nr 6 i 7. Pytania nr 2, 3, 4, 5 z nieco dalszej perspektywy wnikają w istotę problemu pracy choć oczywiście mają swoją przydatność pozwalając z dalszej perspektywy „oświetlić” problem badawczy. Dotyczą one kwestii związanych z pozyskiwaniem środków unijnych podczas gdy problem pracy dotyczy zarządzania środkami już pozyskanymi, ukierunkowanymi na rozwój gmin wiejskich. Chodzi mi o proporcje pytań bezpośrednio wynikających z problemu pracy w zestawieniu z całością.

Wskazane uchybienia mają swoje przełożenie na sformułowane hipotezy.

W zakończeniu pracy Autorka formułuje główne wnioski wynikające zarówno z przeprowadzonych studiów literaturowych jak również własnych badań empirycznych.

Zostały one wyrażone na poziomie dość ogólnym i w zasadzie nie odbiegają od istniejącego stanu wiedzy w tym obszarze, nie dostarczyły nam nowej wiedzy. Ich potencjalna oryginalność ma, jak już sugerowałem wcześniej, wymiar kontekstowy.

Autorka określiła również pewne ograniczenia co do możliwości wykorzystania sformułowanych wniosków, zaleceń oraz wskazała kierunki dalszych badań, w ramach których należałoby kontynuować problematykę podjętą w niniejszej pracy co należy ocenić pozytywnie.

Konkluzja

Przedłożona mi do oceny rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości na poziomie akceptowalnym, który określiłbym jako podstawowy.

Umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej mgr Pauliny. M. Karolczak oceniam pozytywnie wartościując ją słownie ponownie jako podstawową co wynika ze wskazanych w niniejszej opinii uchybień.

W moim rozumieniu niniejsza rozprawa doktorska nosi pewne znamiona oryginalności uzasadnione kontekstowym wymiarem prowadzonych rozważań(czas i miejsce).

Rozprawa doktorska mgr Pauliny Karolczak spełnia zatem elementarne wymogi stawiane pracy na stopień naukowy doktora w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości i może być złożona do publicznej obrony.

